

DE EUROPEESCHE HANDELSTRACTATEN IN VERBAND MET HET JAAR 1892.

Naarmate het jaar 1892 nadert treedt een zeer belangrijk vraagstuk meer en meer op den voorgrond, nl. dit: op welke wijze zullen de handelsbetrekkingen tusschen de verschillende volken, en meer bepaaldelijk tusschen die van Europa geregeld worden, wanneer de thans van kracht zijnde tractaten zullen zijn afgeloopen.

Gelijk bekend is ontstond in verschillende landen, inzonderheid in Frankrijk, eene krachtige beweging om door opzegging der tractaten volkomen vrijheid ten opzichte der te voeren handelspolitiek te verkrijgen, zonder dat zich nochtans gelijke eenstemmigheid openbaarde omtrent de vraag, welk gebruik van die herkegen vrijheid gemaakt moet worden.

Ten einde de oplossing dezer vraag voor te bereiden werd door den Conseil Supérieur du Commerce in Frankrijk, met medewerking van den toenmaligen Minister Tirard een uitgebreid onderzoek aangevangen, om in verband met den tegenwoordigen toestand van handel, nijverheid en landbouw de wenschen van belanghebbenden in dit opzicht te leeren kennen, terwijl de kamer van afgevaardigden in de zitting van 28 Januari dezes jaars eene Commissie van 55 leden benoemde (Commission des douanes) die zich met de voorbereidende regeling van de quaesties aangaande het economisch stelsel dat Frankrijk te volgen zal hebben, bezighoudt.

Ook in Spanje is eene Staats-commissie belast om den,

voor de richting van Spanje's toekomstige handelspolitiek, te kiezen weg voor te bereiden; terwijl in Engeland »the Board of Trade», gelijk «the Board of Trade Journal» van Juli II. mededeelde, (Vol. IX blz. 1) onder voorzitterschap van M. Mundella eene Commissie benoemde, »to consider the approaching expiry of various European Commercial treaties, the probable effects of such expiry, and the arrangements which may be made in lieu of these treaties upon British trade, and to report thereon from time to time to Her Ms. Government.

In België is naast eene Commissie van ambtenaren van de Ministeries van Financien, Buitenlandsche Zaken en Landbouw, aan wie is opgedragen de quaesties die uit de opzegging van verschillende handelstractaten voor België kunnen voortvloeien te bestudeeren, bij Koninklijk Besluit van 6 Juli II. (Moniteur Belge 7/8 Juli 1890) een «Conseil Supérieur de l'Industrie et du Commerce» in het leven geroepen, waarin vertegenwoordigers van verschillende takken van handel en nijverheid zitting hebben, teneinde in het algemeen de Regeering op de hoogte te houden van den toestand en de behoeften van handel en nijverheid, maar ook om met het oog op die belangen van advies te dienen omtrent de te volgen gedragslijn bij het opzeggen van bestaande of het sluiten van nieuwe verdragen. ¹⁾

Ook voor Nederland dat met zijn uitgebreiden handel eene beteekenisvolle plaats in de commercieele wereld inneemt, is het jaar 1892, wanneer ook onze Europeesche tractaten kunnen worden opgezegd, van groot belang.

Het is evenwel niet de bedoeling hier thans in beschouwingen te treden omtrent de gevolgen welke die opzegging voor handel en nijverheid kan hebben, noch omtrent den weg, dien Nederland na 1892 zal hebben

¹⁾ Zie voor nadere bijzonderheden onder »Economische nalezingen en berichten.»

in te slaan. Dergelijke beschouwingen toch zouden zoolang omtrent de gedragslijn der ons omringende mogendheden noch niets met zekerheid te zeggen valt, paematuur geacht kunnen worden, vooral omtrent een punt als het onderwerpelijke waarbij naast economische ook staatkundige en diplomatische overwegingen zoo zeer op den voorgrond treden.

Eene andere quaestie die evenwel voor het oogenblik en met het oog op de verschillende phasen die het vraagstuk, alvorens het rijp is om opgelost te kunnen worden, zal hebben te doorloopen, niet van belang ontbloot schijnt is deze: in welken toestand verkeert Nederland thans (door zijne nu bestaande handelstractaten) inzonderheid met betrekking tot de toepassing der douanetarieven, tegenover de verschillende mogendheden; of duidelijker misschien nog uitgedrukt: welke behandeling is aan onze artikelen in vreemde landen verzekerd en, dit zij er dadelijk aan toegevoegd, in hoeverre zijn wij daarbij afhankelijk van den inhoud der handelsovereenkomsten die de met ons in tractaatbetrekking staande Staten met derde mogendheden aangingen?

Kennis van den bestaanden toestand toch is noodig om het gewicht van eventueel daarin te brengen wijzigingen, met juistheid te kunnen schatten.

De beteekenis van de zooveen gestelde vraag valt dadelijk in het oog wanneer men zich slechts herinnert dat de bekende clause «behandeling op den voet der meest begunstigde vreemde natie» in de laatste jaren den grondslag der meeste, ook van de door Nederland gesloten handels-tractaten uitmaakt.

Wanneer twee Staten, laat het ons korthedshalve noemen een meestbegunstigings verdrag gesloten hebben, dan blijken de voordeelen die daaruit voor beide partijen voortvloeien, zelfs al bevat het tractaat afzonderlijke tariefbepalingen, niet enkel uit den tekst der verschillende artikelen, doch om die voordeelen te leeren kennen zullen

de andere door elk dier mogendheden gesloten tractaten nagegaan moeten worden.

De in 1887 bv. tusschen Nederland en Spanje tot stand gekomen handels-overeenkomst is gesloten op den voet der m. b. natie. Van de zijde van Spanje zijn daarin geen bijzondere tariefconcessies gedaan. Om nu echter te weten welke voordeelen ons door die overeenkomst op het Algemeen Spaansch tarief van invoerrechten zijn toegestaan, zullen de andere door Spanje gesloten tractaten waarin tarief-bepalingen voorkomen onderzocht moeten worden.

Immers krachtens de clause der m. b. n. komt in casu elke tariefsgunst aan derden gedaan of te doen, zoolang het verdrag duurt, ook aan Nederland ten goede.

Maar de meestbegunstigings verdragen hebben nog een ander gevolg waarop, vooral nu vele tractaten afloopen en opgezegd zullen worden, de aandacht dient gevestigd te worden.

Wij deelen, om bij hetzelfde voorbeeld te blijven. in de tariefgunsten welke Spanje aan eene derde mogendheid verleende of mocht komen te verleen, maar omgekeerd treedt een door Spanje gesloten verdrag waarin van Spaansche zijde tariefconcessies zijn gedaan buiten werking, dan gaat, tenzij die zelfde tarief-bepalingen nog in andere door Spanje gesloten tractaten voorkomen, het recht op die tariefgunsten ook voor ons verloren.

Onder de tegenwoordige omstandigheden is deze quaestie niet de minst belangrijke en het loont de moeite na te gaan bij het buiten werking treden van welke vreemde tractaten Nederlandsche belangen betrokken kunnen zijn.

Kunnen zijn, want niet alle tariefgunsten, al kunnen die ook voor onze producten worden ingeroepen, zijn voor Nederland van belang; zoo bv. die ten aanzien van mijnproducten, wijnen, zuidvruchten enz. en gelijk reeds werd opgemerkt enkele tarief-bepalingen zijn soms in meer dan een verdrag gestipuleerd.

Naar het boven uiteengezette zullen we dus hebben na te gaan:

1. uit den inhoud der door Nederland gesloten tractaten en overeenkomsten, welke behandeling Nederland op grond daarvan voor zijne producten geniet, en daarbij tevens moeten letten in hoeverre de Nederlandsche tariefwetgever door den inhoud dier tractaten gebonden is;

2. welke vreemde tractaten tarief-bepalingen bevatten op welker toepassing Nederland aanspraak kan maken, of m. a. w. op welke tractaten de voor Nederland geldende Conventioneele tarieven der Europeesche Staten berusten.

Het eerste gedeelte van ons voorgenomen onderzoek strekt zich uit over twee punten:

a. Welke behandeling is aan Nederlandsche producten, op grond onzer handels-overeenkomsten toegekend bij invoer in de verschillende Europeesche Staten?

b. In hoeverre heeft de Nederlandsche tariefwetgever zich bij het sluiten dier tractaten aan banden gelegd?

Wat het eerste punt betreft; behandeling op den voet der m. b. natie in zake douanerechten genieten onze producten in de navolgende Staten die verdragstarieven bezitten, d. w. z. tarieven die voor een grooter of kleiner aantal posten op tractaat-bepalingen zijn gebaseerd, en wel ingevolge de met die landen gesloten verdragen, waarvan de data van sluiting achter den naam van elk land zijn aangegeven. ¹⁾

Belgie (12 Mei 1863 — 7 Dec. 1865).

Frankrijk (19 April 1884).

¹⁾ In de tractaten van latere jaren is het beding van behandeling op den voet der m. b. natie duidelijk gestipuleerd, in verdragen van oudere dagteekening is dit niet altijd het geval. Waar twijfel rees, is nagegaan hoe de toepassing in de praktijk plaats vindt. Voor raadpleging der in dit overzicht aangehaalde tractaten — die op eene enkele uitzondering na ook in het Staatsblad zijn opgenomen, meen ik te mogen verwijzen naar de door mij bewerkte *Verzameling van handels- en scheepvaartovereenkomsten tusschen Nederland en vreemde mogendheden gesloten.* 's-Gravenhage, Gebr. Belinfante, 1888.

Griekenland (¹⁰/₂₂ Febr. 1843 en ¹⁸/₃₀ Juni 1851).

Groot-Britannie en Ierland (27 Oct. 1837—27 Mrt. 1851).

Italie (24 Nov. 1863).

Oostenrijk-Hongarije (24 Maart 1867).

Portugal (9 Juni 1875).

Pruisen (Tolverbond) (31 Dec. 1851).

Rumenie (17 Juni 1881).

Servie (⁵/₁₇ Oct. 1881).

Spanje (8 Juni 1887).

Zweden en Noorwegen (25 Sept. 1847 en 29 Nov. 1856).

Zwitserland (19 Aug. 1875 en 24 April '77).

Al deze tractaten kunnen, met uitzondering van het Spaansche dat tot 30 Juni 1892 en het Rumeensche dat tot 9 Sept. van hetzelfde jaar van kracht blijft, van beide zijden worden opgezegd wanneer daarvan slechts twaalf maanden te voren wordt kennis gegeven. Alleen voor de overeenkomst met Servie is de opzeggingstermijn op drie maanden gesteld.

In België, Groot-Britannie, Zweden en Noorwegen en Zwitserland is het verdragstarief gegeneraliseerd, d. w. z. die Staten hebben evenals Nederland slechts één tarief waarin de tariefreducties, bij verschillende tractaten toegestaan, zijn opgenomen. Het aldus gewijzigd tarief wordt dan op alle waren zonder onderscheid van herkomst (tenzij eene bijzondere regeling voor eenig land gemaakt mocht zijn) toegepast.

Denemarken, met welk land wij nog een tractaat hebben dat van 1701 dagteekent, heeft geen verdragstarief, terwijl Rusland eveneens een autonoom tarief bezit. Alleen zijn in het Spaansch-Russisch tractaat van 2 Juli 1887 voor enkele artikelen van Spaanschen oorsprong (kurk, olijfolie en niet-mousseerende wijnen) bij invoer in Finland tariefreducties toegestaan, welke voordeelen later ook tot gelijksoortige Fransche en Italiaansche artikelen zijn uitgestrekt. Onze handelsbetrekkingen met Rusland zijn gebaseerd op het tractaat van ¹/₁₃ Sept. 1846, terwijl

die met Turkije, sedert het in 1862 gesloten tractaat in 1883 door de Turksche regeering werd opgezegd en tot dusverre geen nieuw tot stand kwam, beheerscht worden door de capitulatiën van 1612 en 1618.

Wat nu het 2^e punt betreft; slechts in een tweetal tractaten zijn bepalingen opgenomen waarbij de vrijheid van den wetgever ten opzichte van het Nederlandsche tarief van invoerrechten aan banden is gelegd, en wel in het verdrag met Frankrijk van 19 April 1884 en in dat met Spanje hetwelk 8 Juni 1887 tot stand kwam.

Bij eerstgenoemd tractaat heeft de Nederlandsche Regeering de verplichting op zich genomen de rechten op de navolgende artikelen niet te verhoogen:

Manufacturen en stoffen van wol, katoen, zijde, vlas, hennep, jute en andere gesponnen vezels. Aftreksels van verfhout, Oliën, Macaroni en ander deeg voor voedsel. Kramerij. Meubelen. Modewaren, daaronder begrepen kunstbloemen en kledingstukken, Reuk en parfumeurswaren, Goud en zilverwerk, Bronswerk, Caoutchouc en gutta percha (bewerkte voorwerpen van) Papier van alle soorten. Aardewerk van alle soorten. Pruimen (gedroogde) Glas en aardewerk. Wijn op fust en op flesschen, met inbegrip van plaatselijke belasting en accijns.

Door deze verplichting is ons tarief voor zooveel betreft «fabrikaten» voor een groot deel vastgelegd.

Immers de gebruikte benamingen sluiten voor het meerendeel geheele posten in, waaronder weder tal van artikelen gerangschikt worden. Het is voldoende om een paar dier posten van het tarief na te slaan, om de beteekenis ten volle te begrijpen. ¹⁾

¹⁾ Zoo behooren onder kramerij: Borstelmakerswerk, Brei- en naaiaalden, Brillen, Cachetten, Flacons, Fleurettten, Galanteriewaren, Gespen, Gesteenten (valsche), Glaskoralen of glaspargelen, Glas of zandpapier, Hoorn in bladen, Inktkokers, Karkassen, Klatergoud, Knikkors, Knoopen en knoopvormen, Koralen, Kristal (bewerkt) Lepels, en vorken, Leijen (metalen en andere schrijf-) Lucifers, Messen en messenmakerswerk, Paardennetten en vliegennetten. Papier-maché.

Tot de post «meubelen» behooren ook steenen vazen of andere dergelijke ornamenten van eenigen omvang, benevens artikelen van riet als: stoelen, tafels, bloemenmanden enz.

Bij het tractaat met Spanje is van Spaansche zijde bedongen dat het recht op rozijnen (niet afzonderlijk belast) van f 2.00 per 100 KG. gebracht zou worden op f 1.00 en dat zoolang het tractaat van kracht blijft geen hoogere rechten van Spaansche wijn geheven zullen worden dan die waaraan die wijnen thans onderworpen zijn, en dat de in bedoelde wijnen vervatten alcohol niet belast zal worden indien deze niet meer bedraagt dan 21 pCt. Aan deze laatste bepaling is de wetgever feitelijk reeds gebonden sedert 1875. Bij het onderteekenen van het tractaat met Portugal van 9 Januari 1875 verklaarde de Nederlandsche gevolmachtigde dat zijne regeering, binnen zes maanden te rekenen van af de uitwisseling der akten van bekrachtiging, een wetsontwerp zou voordragen, strekkende om het maximum der sterkte waarop de wijn in Nederland wordt toegelaten zonder aan de verhoogde belasting naar het alcoholgehalte onderworpen te zijn, te brengen op 21 pCt. Deze toegezegde wijziging kwam tot stand bij de wet van 8 Mei 1875 (Stbl. n° 75).

Ten opzichte van het Nederlandsch-Indisch tarief van invoerrechten zijn enkele posten vastgelegd bij art. 32 van het tractaat met Pruisen (tolverbond) van 31 Dec. 1851, en wel:

Hout en houtwerk met uitzondering van fusten	6 pCt. der waarde.
Spermaceti, compositie-kaarsen enz.	het Ned. pond 12 cts.
Eetwaren met uitzondering van de in het tarief afz. genoemde	12 pCt. der waarde.
Droogerijen en medicamenten	6 " " "
Minerale watoren op kruiken of op flesschen de 100	
kruiken of flesschen	6 gld.
Zijden stoffen, de fluweelen er onder begrepen	6 pCt. der waarde.
Materialen voor den bouw en de uitrusting van schepen ,	
met uitzondering van touwwerk en zeildoek	6 " " "
Kramerij, daaronder begrepen byouterie (geene gouden	
of zilveren zijnde) en kramerijen van glas.	6 " " "
Buskruit en vuurwapens.	6 " " "
Galanterie-waren	12 " " "
Zeep.	6 " " "
Tabak, zoowel in bladen als gefabriceerd.	het Ned. pond 8 cts.

Al de voorwerpen, niet opgesomd in het tarief van invoer in de Oost-Indië van kracht, voortbrengselen van Europa, van Amerika of van de Kaap de Goede Hoop 6 pCt. der waarde.

Uit het voorgaande is nu gebleken dat de verdrags-tarieven van België, Frankrijk, Griekenland, Groot-Britannie en Ierland, Italie, Oostenrijk, Portugal, Pruisen, Rumenie, Servie, Spanje, Zweden en Noorwegen en Zwitserland op Nederlandsche importartikelen toepasselijk zijn. Naar de gemaakte indeeling moet thans onderzocht worden op welke tractaten in die landen het conventioneel tarief berust en wanneer die verdragen opgezegd kunnen worden. ¹⁾

De uitkomst van dit onderzoek blijkt uit de volgende tabel, waarin dus is vermeld bij welke tractaten de in de eerste kolom genoemde landen hun tarief van invoerrechten in meerdere of mindere mate hebben vastgelegd.

¹⁾ Bij het geven van dit overzicht doet zich een bezwaar voor. In een tijdschrift-artikel is het niet mogelijk bij elk tractaat de daarin vastgelegde tariefposten met name te noemen, hiervoor zouden ettelijke vellen druks gevordord worden; toch zal voor hen die het vraagstuk der tractaten tot een nader onderwerp van studie wenschen te maken raadpleging dier tariefposten in vele gevallen noodig zijn. Verwijzing in elk bijzonder geval naar de officieele bron (Staatsblad of parlementaire stukken) zou tot geen practisch resultaat voeren, vermits weinigen in de gelegenheid zullen zijn deze documenten der vreemde landen te raadplegen. Het scheen daarom onder de gegeven omstandigheden het doelmatigst voor alle aangehaalde vreemde tractaten en tarieven — bij gebreke aan eene Nederlandsche uitgave waarvan het gomis zich bij eene studie als deze sterk doet gevoelen — te verwijzen naar het „Deutsches Handelsarchiv“. Dit bekende door de Deutsche regeering uitgegeven maandschrift bevat alle belangrijke wetten, verordeningen, tractaten enz. der verschillende landen op handels-gebied, en is in de meeste bibliotheken van eenige beteekenis zeker ter raadpleging voorhanden.

Bepalingen betreffende het tarief van invoerrechten van:	Komen voor in de tractaten door die mogelijkheid gesloten met:	den:	Welke kunnen worden opgezegd:	Het tractaat is te vinden in:
Belgie	Nederland	12 Mei 1863	elk jaar	Stbl. 1863, n ^o . 119
	Zweden en Noorwegen	26 Juni 1863	" "	HA. 63. II. 208 ¹⁾
	Denemarken	17 Aug. 1863	" "	" 63. II. 335
	Frankrijk	31 Oct. 1881	1 Febr. 1892	" 82. I. 274, 348
	Servie	17 Jan. 1885	29 Juli 1893	" 85. I. 708
Duitschland (bolverbond)	Zwitserland	23 Mei 1881 en 11 Nov. 1888	1 Febr. 1892	HA. 81. II. 43 " 89. I. 3
	Italië	4 Mei 1883	1 Febr. 1892	" 83. I. 472
	Spanje	12 Juli 1883	1 Febr. 1892	" 83. I. 656
		10 Mei 1885		" 85. I. 456
		28 Aug. 1886		" 86. I. 579
	Griekenland	9 Juli 1884	2 Maart 1895	" 85. I. 144
Frankrijk	Belgie	31 Oct. 1881	1 Febr. 1892	HA. 82. I. 261, 348, 521
	Portugal	19 Dec. 1881	1 Febr. 1892	" 82. I. 280, 353
	Zweden en Noorwegen	30 Dec. 1881	1 Febr. 1892	" 82. I. 284, 356
	Spanje	6 Febr. 1882	1 Febr. 1892	" 82. I. 307, 360
	Zwitserland	23 Febr. 1882	1 Febr. 1892	" 82. I. 296, 365, 556
	Nederland	19 April 1884	elk jaar	Stbl. 1885 n ^o . 176
Griekenland	Duitschland	9 Juli 1884	2 Maart 1895	HA. 85. I. 144
	Groot-Brittannië en Ierland	28/16 Mei 1890	21 April 1897	" 90. I. 324
Groot-Brit- tannië en Ierland ²⁾	Spanje	26 April 1886	30 Juni 1892	HA. 86. I. 527
	Griekenland	28/16 Mrt. 1890	21 April 1897	" 90. I. 324
Italië	Duitschland	4 Mei 1883	1 Febr. 1892	HA. 83. I. 472
	Oostenrijk-Hongarije	7 Dec. 1887	31 Dec. 1891 ³⁾	" 88. I. 80
	Spanje	26 Febr. 1888	1 Febr. 1892	" 88. I. 395
	Zwitserland	23 Jan. 1889	1 Febr. 1892	" 89. I. 235

¹⁾ HA. 63 II. 208 = Deutsches Handelsarchiv 1863. DI. II blz. 208.

²⁾ Bij het sluiten van het Spaansche tractaat heeft Gr.-Britannië de verplichting op zich genomen om aan het parlement de noodige voorstellen te doen, opdat de laagste grens van den alcoholgehalte die als basis dient voor de rechtenheffing in het Vereenigd Koninkrijk te brengen van 26° op 30°. Bij het onlangs gesloten tractaat met Griekenland is bedongen dat in Engeland het recht op Grieksche rozijnen gebracht zal worden van 7 op 2 sh. per Cwt., waartegenover Griekenland tariefreducties heeft toegestaan op gezouten visch, garens, katoenen stoffen en linnen.

³⁾ Wanneer dit verdrag tegen 31 Dec. 1891 niet is opgezegd blijft het van kracht tot 31 Dec. 1897.

Bepalingen betreffende het tarief van invvoerrechten van :	Komen voor in de tractaten door die mogendheid gesloten met:	den :	Welke kunnen werden opgezegd :	Het tractaat is te vinden in :
Oostenrijk- Hongarije	Frankrijk	18 Febr. 1884	elke 6 maanden ¹⁾	HA. 84. I. 125
	Italië	7 Dec. 1887	31 Dec. 1891 ²⁾	" 88. I. 80
	Zwitserland	23 Nov. 1888	1 Febr. 1892	" 89. I. 42
Portugal	Italië	15 Juli 1872	elk jaar	HA. 73. I. 678
	België	23 Febr. 1874	"	" 74. I. 345
	Frankrijk	19 Dec. 1881 en 6 Mei 1882	1 Febr. 1892	" 82. I. 281, 353, 525
	Zweden en Noorwegen	10 April 1885	10 Juli 1895 ³⁾	" 85. I. 584
	Duitschland	14 Nov. 1877 en 1 Maart 1887	10 Juli 1891	HA. 81. II. 241
Rumenie	Italië ⁴⁾	23 Maart 1878	13 Maart 1891	" 81. I. 481
	Groot-Britannië en Ierland	5 April 1880 en 26 Nov. 1886	10 Juli 1891	" 80. II. 294
	België ⁴⁾	14 Aug. 1880	13 Maart 1891	" 81. I. 332
	Rusland	16 Dec. 1886	10 Juli 1891	" 87. I. 56
	Turkije	22 Nov. 1887	10 Juli 1891	" 88. I. 77
	Duitschland	6 Jan. 1883	25 Juni 1893	HA. 83. I. 401
	Groot-Britannië en Ierland ⁵⁾	7 Febr. 1880 en 4 Juli 1881	18 Mei 1890	" 80. I. 302
Servie	Oostenrijk-Hongarije.	6 Mei 1881	16 Sept. 1892	" 82. I. 573
	Frankrijk	18 Jan. 1883	18 Juli 1893	" 83. I. 542
	België	17 Jan. 1885	29 Juli 1893	" 85. I. 708
	Turkije	25 Juni 1888	12 Jan. 1893	" 88. I. 761
	Duitschland	12 Juli 1883	1 Febr. 1892	HA. 83. I. 656
		10 Mei 1885		" 85. I. 456
Spanje		28 Aug. 1886		" 86. I. 579
	België ⁶⁾	4 Mei 1878	"	" 78. II. 150
	Oostenr.-Hongarije ⁶⁾	3 Juni 1880	"	" 81. I. 425
	Frankrijk ⁶⁾	6 Febr. 1882	"	" 82. I. 310, 360, 556
	Zwitserland ⁶⁾	14 Maart 1883	"	" 83. I. 606
	Zweden en Noorw. ⁶⁾	15 Maart 1883	"	" 83. I. 509.

¹⁾ In het O. H. tarief is bij dit verdrag alleen het recht op moussorende wijnen vastgelegd.

²⁾ Zie de noot bij Italië.

³⁾ Bij het slotprotocol heeft Portugal zich verbonden het recht op kabeljauw niet te verhoogen.

⁴⁾ De tractaten met België en Italië zijn opgezegd.

⁵⁾ Het tractaat met Groot-Britannië is door de Servische Regeering opgezegd.

⁶⁾ Al deze tractaten zijn in 1887 verlengd tot 1 Febr. 1892.

Bepalingen betreffende het tarief van invoerrechten van :	Komen voor in de tractaten door die mogendheid gesloten met :	den :	Welke kunnen worden opgezegd :	Het tractaat is te vinden in :
Spanje (vervolg)	Rusland	2 Juli 1887	30 Juni 1892	HA. 88. I. 634
	Italië	26 Febr. 1888	1 Febr. 1892	" 88. I. 395
	Groot-Britannië ¹⁾	26 April 1886	30 Juni 1892	" 86. I. 527
Zweden en Noorwegen	België	26 Juni 1863	elk jaar	HA. 63 II. 208
	Frankrijk	30 Dec. 1881	1 Febr. 1892	" 82. I. 287, 291, 356, 556
	Spanje	15 Maart 1883	elk jaar	" 83. I. 509
		18 Jan. 1887		" 87. I. 521
	Portugal	10 April 1885	10 Juli 1895	" 86. I. 584
Zwitserland	Duitschland	23 Mei 1881	1 Febr. 1892	HA. 81. I. 43
		11 Nov. 1888		" 89. I. 3
	Frankrijk	23 Febr. 1882	"	" 82. I. 302, 365
	Spanje	14 Maart 1883	"	" 83. I. 606
		27 Juni 1887	"	" 87. I. 563
	Oostenrijk-Hongarije	23 Nov. 1888	"	" 89. I. 42
	Italië	23 Jan. 1889		" 89. I. 235

¹⁾ In het verdrag met Groot-Britannië is bepaald dat dit Rijk tot 30 Juni 1892 in het genot zal gesteld blijven van de verschillende voordeelen aan Frankrijk en Duitschland bij de tractaten verzekerd.

Aan dit overzicht behoeft voor het oogenblik weinig te worden toegevoegd.

Een enkele blik op de tabel kan doen zien welke tusschen vreemde mogendheden tractaten, waarop de ook voor Nederland geldende verdragstarieven zijn gebaseerd, in of omstreeks 1892 kunnen worden opgezegd.

De vraag welke zullen worden opgezegd zal, behalve voor Frankrijk waarvoor het antwoord bekend is, in de naaste toekomst hare beantwoording vinden.

In afwachting daarvan verdient de houding door de verschillende mogendheden in dit vraagstuk aan te nemen, met het oog op Nederlandsche belangen, met de meeste aandacht te worden gevolgd.

Wellicht bestaat er gelegenheid hierop later terug te komen.

VOORBURG, Aug. 1890.

S. VAN CITTERS.